

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2024/9

Karar Sayısı : 2024/6

Karar Tarihi : 18/1/2024

R.G.Tarih-Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 22. Hukuk Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 734. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "...*satış bedeli ile alıcıya düşen tapu giderlerini,...*" ibaresinin Anayasa'nın 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Önalım hakkından kaynaklanan tapu iptali ve tescili davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 734. maddesi şöyledir:

"c. Kullanılması

Madde 734- Önalım hakkı, alıcıya karşı dava açılarak kullanılır.

Önalım hakkı sahibi, adına payın tesciline karar verilmeden önce, satış bedeli ile alıcıya düşen tapu giderlerini, hâkim tarafından belirlenen süre içinde hâkimin belirleyeceği yere nakden yatırmakla yükümlüdür."

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ahmet Hakan SOYTÜRK tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Kanun'un 734. Maddesinin İkinci Fıkrasında Yer Alan "...satış bedeli..." İbaresini

Esas Sayısı : 2024/9

Karar Sayısı : 2024/6

2. Anayasa'nın "Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi" başlıklı 152. maddesinin dördüncü fıkrasında "Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz." denilmiştir. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Başvuruya engel durumlar" başlığını taşıyan 41. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da "Mahkemenin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla itiraz başvurusu yapılamaz." hükmüne yer verilmiştir.

3. İtiraz konusu kuralın "...satış bedeli..." şeklindeki kısmı, başka bir itiraz başvurusunun konusu olarak esastan incelenmiş ve iptal talebi Anayasa Mahkemesinin 8/11/2023 tarihli ve E.2023/77, K.2023/190 sayılı kararıyla reddedilmiştir. Bu karar 12/12/2023 tarihli ve 32397 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Anayasa Mahkemesince işin esasına girilerek reddedilen itiraz konusu ibare hakkında yeni bir başvurunun yapılabilmesi için önceki kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı 12/12/2023 tarihinden başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre henüz dolmamıştır.

4. Açıklanan nedenle kuralda yer alan "...satış bedeli..." ibaresine yönelik itiraz başvurusunun Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ve 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince reddi gerekir.

B. Kanun'un 734. Maddesinin İkinci Fıkrasında Yer Alan "...ile alıcıya düşen tapu giderlerini,..." İbaresini

5. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde bir davaya bakmakta olan mahkemenin bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda iptali talep edilen kuralların Anayasa'nın hangi maddelerine aykırı olduklarının açıklanması gerektiği belirtilmiş; anılan maddenin (4) numaralı fıkrasında ise yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükme bağlanmıştır.

6. İçtüzük'ün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde de itiraz yoluna başvuran mahkemenin gerekçeli kararında Anayasa'ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa'nın hangi maddelerine hangi nedenlerle aykırı olduğunu ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça göstermesi gerektiği ifade edilmiştir.

7. Yine İçtüzük'ün 49. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde Anayasa

Esas Sayısı : 2024/9

Karar Sayısı : 2024/6

Mahkemesince yapılan ilk incelemede başvuruda eksikliklerin bulunduğunun tespit edilmesi hâlinde itiraz yoluna ilişkin işlerde esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine karar verileceği belirtilmiştir.

8. 4721 sayılı Kanun'un 734. maddesinin itiraz konusu kuralın da yer aldığı ikinci fıkrasında ön alım hakkı sahibinin, açmış olduğu davada, adına payın tesciline karar verilmeden önce, satış bedeli ile alıcıya düşen tapu giderlerini, hâkim tarafından belirlenen süre içinde hâkimin belirleyeceği yere nakden yatırmakla yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır.

9. Başvuru kararında yalnızca kuralda yer alan satış bedeli ibaresine ilişkin iptal gerekçesine yer verildiği, alıcıya düşen tapu giderlerinin de davacı tarafından yatırılmasının hangi nedenlerle Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin iptal gerekçesinin ise açıkça gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu itibarla itiraz konusu kuralın "...ile alıcıya düşen tapu giderlerini..." şeklindeki kısmına yönelik başvurunun da yöntemine uygun olmaması nedeniyle 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince reddi gerekir.

III. HÜKÜM

22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 734. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan;

A. "...satış bedeli..." ibaresine yönelik itiraz başvurusunun Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince REDDİNE,

B. "...ile alıcıya düşen tapu giderlerini,..." ibaresine yönelik itiraz başvurusunun 6216 Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından REDDİNE,

18/1/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Esas Sayısı : 2024/9

Karar Sayısı : 2024/6

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR